

Formació directiva

ENTREVISTA A JOSEP JOAN MORESO, RECTOR DE LA UNIVERSITAT POMPEU FABRA

“La meva aspiració és que la UPF sigui a Barcelona el que la NYU és a Nova York”

Aquest mes farà dos anys que Josep Joan Moreso va ocupar el càrrec de Rector a la UPF, sent la universitat de l'estat amb més presència de professors estrangers. És conscient de les deficiències del nostre sistema universitari, per això defensa un model exigent amb l'alumnat i un sistema flexible i amb més autonomia que permeti adaptar les titulacions segons la demanda.

MÒNICA VILLANUEVA

Fa alguns dies que l'àmbit de la universitat és portada als diaris. Tots els rectors coincideixen en què la Conselleria no acaba de funcionar.

Ara que ja han passat uns mesos, tocaria que el govern definís més clarament els objectius que pensa assolir. D'una banda, tenim una millora del finançament però encara no sabem com es distribuirà. D'altra banda, la partida pressupostària per inversions del 2007 és molt més baixa de l'esperada i la política de recerca està sense definir. Més de 50 centres de recerca a Catalunya encara no saben la seva articulació.

La comunitat universitària catalana està d'acord en què la universitat és poc operativa per culpa de l'abús de controls existents. Més autonomia seria la solució?

Sí. El sistema universitari està fonamentat amb el principi de desconfiança inicial i això es tradueix amb molts controls previs però, cap a posteriori. Algú controla com funcionen les titulacions?, quina és la inserció professional? No. Hauríem de canviar cap a un sistema de confiança en el sistema universitari, avaluar la qualitat i finalment concedir finançament d'acord amb els resultats obtinguts. La reforma de la LOU s'hi acostava tímidament amb la desaparició del catàleg de titulacions i això permetrà oferir titulacions que siguin més atractives.

Parlant del catàleg de titulacions, el sistema universitari català està molt saturat?

El problema no és tant que hi hagi massa titulacions, sinó que les tenim mal distribuïdes. Per exemple, Oxford fa les carreres que té tothom, però, a més, sense afegir-hi recursos, també té carreres mixtes com matemàtiques i filosofia. El model seria fer una oferta més atractiva amb els recursos humans i materials que tenim, més que inventar-nos

Josep Joan Moreso al terrat del Rectorat la Universitat Pompeu Fabra. / DIANA DURÁN

titulacions. A més, d'aquesta manera potser atraurem més gent de fora ja que tindrem opcions més imaginatives que els altres no fan.

Fa poc llegíem a la premsa que d'aquí uns anys faltaran metges. Està previst que la UPF tingui la titulació de Medicina?

Des que vam començar els estudis de biologia, tenim un projecte interessant i ambiciós. Però, per raons diverses, fins ara no ha sortit. Podríem fer alguna cosa conjunta amb la UAB i l'hospital del Mar, aprofitant els recursos en l'àmbit biomèdic que nosaltres tenim a Biologia. Seria una oferta docent diferenciada, interessant, que tindria més en compte la formació mèdica en assistència primària. Estem en disposició de fer-ho i ho hem dit als diversos responsables.

Segueix pensant que no som capaços de construir un discurs de qualitat respecte a una institució pública, però sí a una privada? Molta gent segueix pensant que la UPF és una universitat privada.

Que tenim dificultats per tal que s'associï la qualitat al servei públic és veritat. Tot i que, no

en tots els àmbits, ara tothom sap que els millors hospitals de Barcelona són públics i de gran qualitat. Però, és veritat que ens ha costat una mica, és un repte pendent i hem de ser capaços de mostrar-ho. De totes maneres, en l'àmbit universitari, Oxford, Cambridge i la Universitat de Califòrnia són públiques i estan dins les deu primeres del món. Crec que depèn d'altres coses com el finançament, el model, la selecció del professorat, el sistema de govern...

Digui'm tres elements bàsics per fer una universitat pública millor.

Primer: atreure els millors estudiants. Segon: la selecció del professorat. La Pompeu, és la universitat amb diferència que té més professors estrangers (un 12%). Però si contéssim els professors que han llegit la tesis doctoral fora d'Espanya, arribaríem al 33%. Tercer: el govern de les universitats. Actualment és molt feixuc i està poc adaptat per ser una institució moderna ja que hi ha masses departaments i centres de decisió. En aquest sentit, Europa ja ha millorat molt.

“Més que inventar-nos titulacions, cal fer una oferta més atractiva amb els recursos que ja tenim”

“El sector privat espanyol encara està enrere en inversió en R+D”

“Caldria ajuntar tot el que tenim en recerca i crear un pol d'atracció de talent”

I com hauria de ser el finançament?

A Europa s'ha discutit molt sobre això i hi ha un acord bastant gran que el sistema actual molt equitatiu no és. Espanya està molt lluny de la mitja europea per això hauria de començar a millorar les beques i crear un bon model de préstecs universitaris. Aleshores, les aportacions podrien ser més grans i, automàticament, l'exigència també. Un exemple seria que la segona o tercera matrícula es pagués a cost real ja que una persona no pot tenir oportunitats indefinides.

Quin seria el seu exemple europeu o mundial pel que fa la manera d'entendre la Universitat?

L'aspiració que voldria és que la Pompeu Fabra fos a Barcelona el que la New York University és a Nova York. Totes dues tenim una ubicació molt urbana, al centre de la ciutat. No es poden comparar les ciutats però ho dic sobretot per l'estil, la forma de fer.

Considera que les empreses espanyoles saben gestionar el seu coneixement?

El sector públic ha fet un

esforç i ha augmentat la participació del PIB en recerca. Això ha permès augmentar el nombre d'investigadors però el sector privat encara està enrere. Les grans empreses se n'han adonat d'això i han creat departaments de R+D molt potents (amb relació amb la universitat) però les petites empreses tenen més dificultat. I ja sabem que un 80% dels treballadors estan en petites i mitjanes empreses, per tant això és una mica difícil. Crec que si fem les coses bé també serem capaços de donar el salt en aquest tema.

Com creu que s'haurien de fer les coses?

Jo seria partidari de fer un gran pacte per l'ensenyament superior, la recerca i la innovació. Recerca i innovació van lligades per dues vies al sistema universitari i perquè aquesta sigui potent cal que siguem capaços de formar millors professionals a les universitats. A més, no hem d'oblidar que la cantera de la recerca està a la universitat i no n'hi ha una altra. És un element clau.

Però, per què és tan important la necessitat d'un pacte?

Tots estem d'acord que universitat, recerca i innovació són estratègics pel país. Si hi hagués un pacte d'aquesta naturalesa, aquests tres punts clau pel futur quedarien una mica més aïllats dels vaivens polítics que darrerament han representat moltes dificultats en l'àmbit universitari i aquest tema és prou important com perquè el govern lideri clarament un projecte. Caldria ajuntar tot el que tenim en recerca per crear un pol d'atracció de talent al sud d'Europa, amb els millors investigadors. Sinó, no ho aconseguirem. Els llocs on les coses funcionen és perquè la massa crítica és enorme.